

REGELGEVING

Risico's mijden is het parool

Hypocriete en absurde overregulering in de ruimtelijke ordening verlamt Nederland. Staatssecretaris Van Geel komt binnenkort met een wetsontwerp



Door strange regels voor geluidsoverlast van kinderen mogen bij schoolpleinen alleen blinde muren komen

Eric Vrijzen

Nederland kent tegenwoordig strenge regels voor de herrie van spelende kinderen. Bij een schoolplein mogen geen nieuwe huizen meer staan, behalve met een blinde gevel naar de kinderen gericht.

Het plan voor de nieuwbouw van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie in Den Haag is vertraagd door een bestuurlijke ruzie over de eisen voor de Milieu-Effect Rapportage. Een MER in het centrum van Den Haag? Jawel.

Ook typerend: de juridische actie tegen de vernieuwing van het gebied rond Amsterdam-Centraal Station (CS). Met een beroep op luchtvervuiling werd dit project succesvol aangevochten. De klagende partij was dit keer geen boze milieuridder, maar de uithaler van de parkeer-garage onder het CS.

Politici zwoeren de maakbare samenleving reeds lang af, maar in de ruimtelijke ordening

dendert de gedachte voort. Wat op een normale manier niet lukt – bijvoorbeeld het afdwingen van roetfilters op dieselauto's om de luchtkwaliteit te verbeteren – moet maar worden geregeld via planologische procedures. Milieurichtlijnen zijn een geduchte hindernis, maar ook aanbestedingsbepalingen, archeologische bescherming, parkeernormen, kwaliteitseisen voor grond- en oppervlaktewater, veiligheidsvoorschriften en zelfs anti-corruptie maatregelen.

Brusselse oekazes zijn de boosdoener, maar ook nationale, provinciale en lokale voorschriften ontwaarden in absurde en hypocriete juridisering. Boven de Utrechtse Baan, de belangrijkste toegangsweg van Den Haag, verzezen in de jaren negentig prachtige kantoren. Iedereen vindt het 'overkluizen' van een zesbaansautoweg een slimme oplossing, maar de vuurwerkramp in Enschede en de cafébrand in Volendam leidden tot regels die dergelijke constructies uitsluiten. Af-

breken dan maar, dat mooie gebouw van VNO-NCW? Dat zou pervers zijn. Er kwam pro forma een bordje langs de snelweg: 'Góccn gevaarlijke stoffen.'

Uit de gifgrondaaffaires van de jaren zeventig en tachtig stamt de regelgeving inzake bodembe-

'In elk rapport staan schijnheilige toezeggingen'

scherming. 'Nooit meer Lekkerkerk!' Nu zijn er weinig chemicaliën nodig of een terrein krijgt in het kadaster de aantekening 'ernstig vervuilde grond'. Op slag is de bouwkavel waardeloos, want wie durft dáár nog te wonen. Iedereen neemt de kreet letterlijk, maar het is een puur juridische term. 'Om ziek te worden, zou je elke dag 1 kilo van die grond moeten eten,' zegt

Friso de Zeeuw (PvdA). Als directeur nieuwe markten van Bouwfonds MAB Ontwikkeling en voorzitter van de Raad voor Verkeer en Waterstaat heeft De Zeeuw veel te maken met overregulering: 'Helaas zijn we niet bezig met nut en schoonheid, maar met het Raad van State-proof maken van projecten.'

De Raad van State moet 'marginaal toetsen': kon de gemeente op redelijke gronden tot dit besluit komen? Maar de hoogste bestuursrechter beoordeelt een project soms ook inhoudelijk. 'Dat maakt het onberekenbaar,' zegt De Zeeuw.

Grote bouwplannen worden pardoos vernietigd. Of ze verzan- den al bij voorbaat in de tegen- strijdige regels van diverse mi- nisteries. De Zeeuw: 'In plaats van stille automotoren te eisen, bepaalde de Wet Geluidhinder van 1975 dat er nabij een snel- weg niet meer mocht worden ge- bouwd. Sindsdien slaan steeds vaker politieke meteorieten in bij bouwprojecten. Het is een trech- ter waarin Brussel, het Rijk, de provincies en de gemeenten steeds nieuwe voorschriften kie- peren.'

Ingenieursbureaus, consul- tants van allerlei slag en gespecia- liseerde juristen verdienen een dikke boterham aan de regel- dichtheid. Ook projectontwikke- laars hebben er, ondanks hun ge- klaag, voordeel bij. Het is hun vak om klippen te omzeilen. Zo ontstaat een enorme bedrijfstak van juristen en bestuurskundi- gen, met daartegenover hele hordes ambtenaren.

De Zeeuw: 'De EU-regels voor aanbesteding, de "dualisti- sche" controle van de gemeente- raden en opgeblazen verhalen over belangenverstrengeling in de bouw maken een open ge- sprek tussen een projectontwik- kelaar en een bestuurder tegen- woordig lastig. Een wethouder die met iemand van een bouwbe- drijf gaat lunchen, maakt zich al verdacht.' Risico's mijden, luidt het parool. Daarom begint de ge- meente een bouwplan meestal met het uitschrijven van een wedstrijd. Alle marktpartijen mogen een voorstel doen en ver- volgens selecteert de gemeente een favoriet. 'Het is een opge-